

Referanser: KR 14/19

Arkivsak: 19/00181-37

Saksdokumenter:

KR 65.1 20 Utredning fra kvalifikasjonskravutvalget

Kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger - høring

Sammendrag

Kirkerådet ba i januar 2019 direktøren om å nedsette et utvalg for å gjennomgå kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke. Kirkerådet fastsatte samtidig et mandat for utvalget.

Utvalget leverte sin utredning til direktøren 26. juni 2020. Utredningen inneholder en rekke forslag til endringer i kvalifikasjonskravene og prosedyrer for godkjenning. Den sendes derfor på høring til berørte instanser. Kirkerådet tar sikte på å fremme forslag til endringer i de berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Forslag til vedtak

Kirkerådet ber direktøren sende utredningen *Revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger* på høring.

Saksorientering

Bakgrunn

Utvalget for gjennomgang av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke leverte 26. juni 2020 utredningen *Revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger* til Kirkerådets direktør. Utredningen sendes nå på høring til berørte instanser.

Sammendrag av utredningen

Dagens kvalifikasjonskrav

Kirkemøtet fastsetter kvalifikasjonskrav for de vigslede stillingene i Den norske kirke.¹

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol. Dette foreslås det ingen endring på.

Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest skjer etter søknad til Den norske kirkes evalueringsnemnd, enten på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse eller særlige kvalifikasjoner. Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner».

For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhold, og for kantor fireårig bachelor i kirkemusikk eller treårig bachelor med tillegg.

For alle disse tre profesjonene gjelder det at Kirkerådet kan godkjenne utdanningen til personer «med annen faglig jevn god og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikke forskjellen til de alminnelige kravene veldig stor. Godkjenningen skjer administrativt i Kirkerådet.

For alle de fire profesjonene gjelder også at tilsvarende stillinger innen EØS-området kan autoriseres til tjeneste i Den norske kirke i henhold til EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordninger for ukvalifiserte

Dersom en prestestilling ikke får kvalifiserte søkere, kan den besettes av en prestevikar, som tjenestegjør midlertidig med spesiell fullmakt fra biskopen og under ledelse av nærmeste prest. For de øvrige stillingene tillater regelverket å tilsette personer som ikke tilfredsstiller kvalifikasjonskravene dersom det ikke finnes kvalifiserte søkere.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Den overordnende målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket. Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner».

¹ For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke, senest vedtatt av Kirkemøtet i 2016. Kvalifikasjonskravene for de øvrige profesjonene ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996 og revidert i 2004.

Utvalget anser det som viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik forenkling vil også kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering.

Det viktigste grepet som foreslås for å oppnå dette er at det ikke lenger skal være noen individuell vurdering av kandidater fra kirkens side. Forslagene setter i stedet opp en tydelig utdanningsmessig hovedvei for den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne modellen gir etter utvalgets mening en bedre og mer forutsigbar organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal fortsatt være, hovedveien til å bli prest. I tillegg foreslås et alternativ for andrekarriere-prester, som erstatter dagens regler. De faglige kravene foreslås noe styrket i forhold til dagens regelverk. Til gjengjeld trenger man ikke søke evalueringsnemnda om godkjenning. Samlet sett innebærer utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetting. Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer forutsigbar enn dagens ordning.

Muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner foreslås ikke videreført. Praktisering av denne ordningen gjennom 20 år har vist at det er betydelige prinsipielle og praktiske utfordringer knyttet til en slik godkjenningsordning. Disse utfordringene avdekker også det prinsipielt krevende ved at arbeidsgiver, gjennom vedtak i en nemnd, kan velge å se mer eller mindre helt bort fra faglige kompetansekrav for enkeltpersoner. Utdanningsinstitusjonene kan i dag gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner. En slik vurdering vil da gjøres innenfor akademien.

Som en konsekvens av disse forslagene, foreslår utvalget at evalueringsnemnda nedlegges. Utvalget forutsetter at vurderinger av personlig skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser.

Øvrige profesjoner

For de tre øvrige profesjonene er det foreslått mindre endringer, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslås at krav om mastergrad opprettholdes. For kateketer er sammensetting av kravene gjort slik at det antas å gi større mulighet for overgang fra lærerutdanning og tilsvarende. Diakonene er gitt et bredere opptaksgrunnlag ved at flere bachelorutdanninger enn i dag gir grunnlag for opptak til master. For kantorer er det ikke gjort reelle endringer, men det er foretatt en ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med disse endringene anser utvalget at det ikke lenger er nødvendig med en ordning med individuell godkjenning i Kirkerådet. Denne ordningen har heller ikke vært mye i bruk de siste årene.

Plan for høring og videre behandling

Utvalgets utredning sendes nå på høring. Kirkerådet vil på grunnlag av utredningen og de reaksjoner og forslag som kommer i høringen fremme en sak om endring av berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Utvalgets forslag vil ha som konsekvens at evalueringsnemnda blir nedlagt. Dette vil gi innsparinger knyttet til utvalgets møter og forberedelser av søknader til nemnda. Det vil fortsatt være behov for administrative ressurser i Kirkerådet som kan drive forvaltning og veiledning knyttet til nytt regelverk.